SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CI. No. 98. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 25, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ТРАВНЯ 1994. Ч. 98. РІК CI.

Пам'ятаймо про Україну!

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЗСА У СПРАВІ ПРИДБАННЯ ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ КОНСУЛЯТУ УКРАЇНИ В ЧИКАҐО

Шановні Пані і Панове!

Після багатовікового поневолення наша батьківщина Україна стала вільною, незалежною, соборною і суверенною державою. Одначе ще сьогодні, після майже трьох років проголошення незалежности, наша Україна бореться з великими труднощами у закріпленні державности. Зокрема економічна ситуація в Україні є незадовільною. А тому обов'язком кожного українця-патріота в ЗСА є допомогти нашій державі побороти ті перепони, а зокрема у встановленні дипломатичних зв'язків із іншими державами світу. З прикрістю мусимо ствердити, що наша молода держава через брак валюти не може собі дозволити встановляти амбасади і консуляти у всіх державах світу.

Дякуючи жертвенності української громади в ЗСА, вже закуплено і перероблено будинок для генерального консуляту в Ню Йорку. Українська громада також допомогла українському Урядові закупити будинок для амбасади у Вашінґтоні. Тепер перед нами стоїть завдання допомогти Україні закупити будинок для консуляту в Чикаґо.

Обов'язком кожного члена української громади, а зокрема тих, які живуть у стейтах, що їх обслуговує Генеральний консулят у Чикаґо (Айова, Вискосин, Іллиной, Індіяна, Кензас, Міннесота, Мишиґен, Небраска, Південна Дакота, Північна Дакота), є допомогти фінансово Україні закупити будинок, який консулят винаймає і платить високий рент. У переговорах вдалося узгодити ціну — 920,000 дол. Будинок знаходиться у престижевій околиці Чикаґо поряд з консулятами інших держав.

Ми свідомі, що наша українська громада жертвенно допомагає Україні, а також своїм рідним. Одначе, ми належимо до тих щасливців, які за десятки років придбали досить матеріяльних засобів. Спільно з Урядом України можемо закупити будинок для консуляту в Чикаґо. До того повинні приєднатися наші професіоналісти.

Екзекутиви обох громадських централь в ЗСА звертаються до вас з гарячим проханням зложити свою пожертву на будинок консуляту в Чикаґо. Своєю фінансовою допомогою ви причинетеся до закріплення незалежної України. Всі пожертви будуть проголошені в пресі. Жертводавці, які зложать 1,000 дол. і більше, будуть поміщені у пропам'ятній таблиці, яка буде вмонтована у будинку консуляту. Чеки просимо виписувати на конто „Young Ukraine", висилати на адресу: 10 East Huron St., Chiga до Ill, 60611.

Крайові Екзекутиви:

Український Конґресовий Комітет Америки — **Українська Американська Координаційна Рада**

Українці Чикаґо прийматимуть О. Баюл і В. Петренка

Чикаґо (Р. Припхан). — Чикаґський Відділ Національного Олімпійського Комітету України, що його очолює д-р Павло Надзікевич, повідомляє, що зустріч громади із чемпіонами Оксаною Баюл і Віктором Петренком відбудеться в Чикаґо у понеділок, 13-го червня ц. р. в год. 7-ій вечора в Українському Культурному Осередку.

Українські чемпіони прибудуть до Чикаґо раніше, однак в суботу, 11-го червня, мають виступ у міській арені, а в неділю, 12-го червня, у місті Молін. На понеділок по полудні є запляновано зустріч із мейором Ричардом Дейлі.

Квитки вступу по 50 дол. для дорослих і 10 дол. для молоді. У ціну квитків є включені напитки і перекуска. Квитки можна набувати в українських банках, у членів комітету або при дверях.

КРИМСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗВЕРНУВСЯ ДО СВІТОВОЇ ГРОМАДСЬКОСТИ

Симферопіль (УНІАР). — В суботу, 21-го травня, депутати кримського парляменту затвердили текст звернення до ООН, Ради безпеки ООН, НБСЕ, президента Росії, Федеральних зборів Росії та до народу України.

Як сказано у зверненні, Верховна Рада Криму затвердила закон про відновлення конституційних основ державности Республіки Крим, „виконуючи волю громадян півострова". Після цього, пишуть автори заяви, в засобах масової інформації з ініціятиви вищих урядових осіб України розгорнулася кампанія, спрямована на дискредитацію діяльности конституційних органів Республіки Крим. Верховну Раду Криму безпідставно звинувачують у сепаратизмі, порушенні територіяльної цілісности України. Керівники України вжили низку заходів для ліквідації державности Республіки Крим, погрожують застосуванням сили, в тому числі військової. Далі кримські парляментаристи пишуть, що вони не мали наміру порушувати територіяльну цілісність України. На пресовій конференції 21-го травня голова Верховної Ради Криму Сергій Цеков також наголосив, що Крим не має наміру виходити зі складу України, а рішення кримського парляменту, за його словами, продиктоване економічними причинами.

Російські засоби масової інформації поширили заяву міністра закордонних справ Росії Андрея Козирєва з закликом „не повторити в Криму юґославської трагедії, де також усе починалося з вимоги суверенітету". За словами Козирєва, вхід Криму до складу України „ніхто не ставить під сумнів".

Надійшло також повідомлення, що 21-го травня Юрій Мєшков зустрівся з лідером Абхазії Ардзинбою, а також підписав угоду про співпрацю між Кримом і Нагірним Карабахом. Республіка Крим стала асоційованим членом Асоціяції Північного Кавказу.

Харків'яни віддають перевагу Л. Кучмі

Харків (УНІАР). — Тут 21-го травня оприлюднено дані соціологічного опитування в місті. Серед політичних лідерів найбільшою популярністю втішається Леонід Кучма, якого підтримують 25.5 відс. кореспондентів. Володимира Гриньова підтримують 15.2 відс., Леоніда Кравчука 8.1 відс., Вячеслава Чорновола, 3.3 відс., Олександра Мороза — 2.1 відс., Івана Плюща 2.0 відс . респондентів.

Посадник Харкова Євген Кушнарьов підтвердив, що існує рішення Міської Ради провести 26-го червня, разом з президентськими виборами, референдум з приводу того, чи повинен Харків мати статус міста республіканського значення і чи земля в межах окружної дороги повинна належати Харкову. Референдум з цих двох питань, за словами Кушнарьова, відбудеться навіть якщо президентські вибори відсунуть на інший час.

Володимир Гриньов відмовився кандидувати на голову Харківської Обласної Ради, оскільки ця посада не дає права бути народним депутатом України. Він також відмовився кандидувати на посадника Харкова і працюватиме, як довірена особа теперішнього посадника Кушнарьова.

ЗУСТРІЧ-ПІКНІК УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ґлен Ков, Н. Й. — Тут у неділю, 26-го червня, в городах манастиря св. Йосафата, проходитиме весняна зустріч-пікнік, яку влаштовує Український Музей в Ню Йорку. Початок о год. 1-ій по полудні. Відбудуться мистецька програма, танці, буде запропонований буфет з вином. Даток — 50 дол., від молоді — 25 дол. У справі запрошень слід телефонувати до музею (212) 228-0110.

Д-Р Л. РОМАНКІВ В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь „Розвиток магнітного записування на комп'ютерних дисках та його вплив на наше щоденне життя", яку виголосить д-р Любомир Романків — голова Центру електрохемічної технології і мікроструктур у досліднй ляборатор ії Т. Д. Ватсона фірми АЙ-Бі-Ем, провідний пластовий діяч. Доповідь буде виголошена у популярній, приступній формі. Відбудеться вона у суботу, 28-го травня, в домі НТШ, 63 Четверта аве. між 9-ою і 10-ою вулицями в Ню Йорку. Початок о год. 5-ій по полудні.

ТАБОРИ НА ОСЕЛІ ОДУМ

Аккорд, Н. Й. — Тут на оселі ОДУМ „Київ" під час літа проходитимуть такі табори: відпочинково-виховний — від 3-го до 16-го липня, табір малят — від 10-го до 16-го липня, кобзарський табір — від 17-го до 30-го липня. За інформаціями та аплікаціями слід телефонувати на числа (718) 470-6320 або (201) 328-7923.

„Молодіжна Альтернатива"

Л. Шара в редакції „Свободи".

Джерзі Сиτі, Н. Дж. (Х.В-Ф). — Чимало цікавих особистостей відвідує редакцію нашого щоденника „Свобода", про яких пізніше появляються на сторінках газети різноманітні розповіді. Одначе, коли до редакції газети заходить молода людина, яка має щось конкретне розповісти нашим читачам, то це можна безперечно взяти на рахунок небуденних подій.

Вона заходить до нас у товаристві Юрія Зарицького — молода вродлива жінка та, знайомлячись, представляється: Люба Шара з Києва. Коли починаємо вести розмову довідуємося, що Л. Шара — член програми „Молодіжна Альтернатива", яку створено перед виборами до Верховної Ради України, та існування якої, до речі, хочуть продовжити до третьої тури виборів, а потім ще на один рік, як спільний проєкт Української Студентської Спілки, американської організації „Дому свободи" (Фрідом Гавз)та Українського Народного Союзу. Тепер, коли вибори закінчились, тобто перші дві тури, бо останню третю запляновано відбути 10-го липня, то УНС і „Дім свободи" запросили її, щоб приїхала на 33-тю Конвенцію УНС і розповіла про справи, пов'язані з виборами депутатів до Верховної Ради України. Л. Шара уважає, що такий особистий звіт був дуже потрібний, зокрема для членів УНС і української громади в ЗСА.

На запитання для чого ця програма була потрібна, Л. Шара відповідає, що придумано її з метою переконувати молодь, щоб, не зважаючи на її розчарування, все ж таки виходила на виборчі дільниці і голосувала. Далі наша гостя розказує, що учасники „Молодіжної Альтернативи" з 450 виборчих округ для своєї праці обрали 90, майже у всіх областях України, де демократи мали 50-відсоткові шанси бути обраними, за виїмком Галичини та Криму. У Галичині — Львівська, Тернопільська та Івано-Франківська області — демократи й без допомоги мали можли-

(Закінчення на стор. 4)

Республіканці критикують реформу охорони здоров'я

Вашінґтон. — Лідери Республіканської партії в Конґресі виступили на пресовій конференції з критикою президентського пляну реформи системи охорони здоров'я і заявили, що при проведенні реформи не повинно бути однопартійности. „Ми готові співпрацювати з демократами", — сказав лідер республіканців у Сенаті Роберт Дол.

Пресова конференція лідерів Республіканської партії відбулася у зв'язку з випуском телевізійної реклями республіканців, мета якої показати країні, що Республіканська партія не менш, ніж Демократична прагне здійснити реформу, але лише без вмішування Уряду в медичне обслуговування.

„Ми можемо зробити медичне обслуговування доступним, але без клінтонівського моделю обслуговування, яким буде займатися Уряд", — сказав Р. Дол.

Лідер республіканців у Сенаті визнав, однак, що серед республіканців нема єдиної думки щодо реформи. „Як, зрештою, нема її і серед демократів", — підкреслив сенатор Дол, зауваживши при цьому, що республіканці і демократи повинні вирішувати проблему спільними силами і в її рішенні не повинно бути місця „однопартійности".

Республіканці виступають не лише проти вмішування держави в медичне обслуговування населення. Вони і проти того, щоб закон зобов'язував кожного працедавця купувати медичне забезпечення кожному своєму найманому працівникові, бо це приведе в кінцевому підсумку до різкого скорочення кількости місць праці і зростання безробіття.

Опитування громадської думки свідчать, що плян Билла Клінтона втрачає прихильників і тепер більшість американців ставлять ся до президентського пляну скептично.

У СВІТІ

У П'ЯТНИЦЮ, 20-ГО ТРАВНЯ, депутатська фракція російської Ліберально-демократичної партії унеможливила засідання Державної думи, демонстративно залишивши залю. В такий спосіб В. Жириновський вимагає позбавити праці московського тележурналіста Ніколая Сванідзе, який у своїй програмі „Подробиці" повідомив, що В. Жириновський пообіцяв по 500 дол. кожному членові своєї фракції за підтримку проєкту нового федерального бюджету. Н. Сванідзе сказав, що коли дійде до суду, то він подасть неспростовні докази, на підставі яких готував свою викривальну телевізійну програму.

ЄГИПЕТСЬКА ГАЗЕТА „Аль-аграм", покликуючись на західні розвідчі служби, повідомляє, що на території Судану будується водночас декілька центрів для вишколу „нового покоління" терористів, які застосовуватимуться найновіші методи і засоби підривної діяльности. Газета підкреслює, що Судан став „другою батьківщиною" для бойовиків палестинського ісламського руху Гамас і правордикальної ливанської партії Гезболла. Тепер в Судані готують відповідні програми „діяльности" понад 3,000 іранських інструкторів, який офіційний Хартум трактує як „військових спеціялістів".

ВЕРХОВНИЙ СУД Північного Райну-Вестфалії, найбільшої німецької землі, змінив законодавство щодо наркоманів. Відтепер поліція не буде переслідувати і заарештовувати їх, і ця практика стосуватиметься всіх без вийнятку наркотиків. Однак коли в кого-небудь буде виявлено понад 10 грамів гашишу чи маріхуани, або понад півграму героїни чи кокаїни, то ту особу притягатиметься до кримінальної відповідальности як члена наркомафії.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ в Москві відбулася демонстрація монархістів, які несли чорно-жовті-білі прапори колишньої Російської імперії і співали традиційний гимн „Боже, царя храні". У своєму виступі лідер руху „Російське християнське відродження" Владімір Осіпов підкреслив: „Ми виступаємо за відродження православної монархії, оскільки це єдиний шлях до врятування російського народу". Демонстрація закінчилася перед Казанським собором на Красній площі, поблизу мавзолею Леніна, за наказом якого чекісти розстріляли царя Миколу II і всю його родину, а найактивніших борців за монархію кинули за ґрати або вигнали за межі країни.

КОЛИШНЯ ПЕРША ракетка світу Моніка Селес, яка віднедавна стала громадянкою ЗСА, подала на суд Німецьку тенісову федерацію. Вона стверджує, що асоціяція не зуміла запевнити її особисту безпеку на турнірі в Гамбурзі у квітні 1993 року, де неврівноважений німець Ґюнтер Пархе вдарив її ножем у спину. У висліді поранення М. Селес втратила перше місце у світовій клясифікації і зазнала великих фінансових шкод. Тепер вона їх оцінює на десять міл. дол. Крім того, М. Селес має намір оскаржити виправдальний речене ць для Ґ. Пархе, якого було визнано психічно хворим і випущено на волю.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Молдови Міхаїл Попов в інтерв'ю для кишинівського радіо висловився з приводу статусу перебування 14-ої російської армії у Придністров'ї. Він сказав, що офіційне наставлення молдавського керівництва не змінилося: „Ми обстоюємо безумовне, повне і негайне виведення цієї армії з території республіки". М. Попов звернув увагу, що Москва досі не ратифікувала підписаний три роки тому договір про принципи молдавсько-російських державних взаємин.

З ТРИДЕННОЮ ВІЗИТОЮ Польщу відвідав президент Европейського союзу Жак Дельор. На його думку, Польща повинна якнайшвидше закінчити перебудову своєї економічної і юридичної систем, щоб ще до 2000 року стати рівноправним членом ЕС. Ж. Дельор підкреслив, що Західня Европа вже відкрила свій ринок для експорту польських товарів, однак у цій ділянці ще будуть потрібні поважні переговори, особливо з приводу сільськогосподарської продукції. Ж. Дельор запевнив, що Европейський союз надасть Польщі значну технічну допомогу в розвитку транспортової системи і у реформі виконавчої влади на місцях.

ПРЕЗИДЕНТОМ НІМЕЧЧИНИ ВИБРАНО Р. ҐЕРЦОҐА

Р. Ґерцоґ

Берлін. — Першим за всю повоєнну історію президентом об'єднаної Німеччини Федеральне віче вибрало представника Християнсько-демократичного союзу Романа Ґерцоґа. Каденція теперішнього керівника держави Ріхарда фон Вайцзеккера закінчується 31-го червня, а його наступник, згідно з конституцією, має бути визначений не пізніше, ніж за 30 днів до кінця каденції...

Федеральне віче — це особливий кворум, який нараховує вдвічі більше членів, ніж бундестаґ, німецький парлямент. Віче складається з депутатів парляменту, яких тепер є 662, і з такої ж кількости представників німецьких земель. Віче збирається раз на п'ять літ, щоб принаймні за три тури вибрати президента країни. Переможцем вважається кандидат, який дістав під час перших двох тур 50 відсотків голосів плюс один голос. У третій турі досить звичайної більшости.

На цей раз у перших двох турах голосування жоден з претендентів не зміг одержати 663 голоси, тобто абсолютної більшости. За Р. Ґерцоґа віддали свої голоси 622 члени Федерального віча, однак у третій турі його підтримали 696 депутатів.

Р. Ґерцоґові — 60 років, дотепер він займав пост голови Федерального конституційного суду і є одним з найдосвідченіших правників Німеччини.

Арґентина підтримає військове втручання на Гаїті

Буенос-Айрес, Арґентина. — Міністер закордонних справ Арґентини Ґідо ді Телля в інтерв'ю для газети „Клярін" запевнив, що його країна готова підтримати військове втручання багатонаціональних сил у гаїтянський конфлікт. „Ми підтримаємо збройну акцію, якщо її схвалить Організація Об'єднаних Націй або Організація американських держав", — підкреслив Ґ. ді Телля.

Газета повідомляє, що Адміністрація З'єднаних Стейтів тепер консультується з керівниками латиноамериканських країн з приводу створення міжнародних сил на випадок зірвання бльокади гаїтянського режиму.

Арґентина ще не вирішила, в якій формі вона підтримає зусилля міжнародної спільноти у розв'язанні гаїтянської кризи. Остаточне рішення щодо цього буде прийнято на генеральній асамблеї Організації американських держав у червні.

В АМЕРИЦІ

ВЕЛИКІ АМЕРИКАНСЬКІ летунські лінії чимраз більше починають сприяти поворотові моторових літаків, зокрема для перевозу пасажирів на короткі віддалі, які не тривають більше двох годин. Минулого року понад 50 міл. осіб в ЗСА були пасажирами цього роду літаків, хоча багато з них висловлювали свої побоювання щодо безпеки тих літаків. Летунські лінії вживають їх для того, щоб зменшити видатки.

ПІСЛЯ ЦІЛОГО десятиліття високих заробітків каблева телевізійна індустрія нарікає, що ґрунт постійних високих заробітків починає коливатися. Всі їхні турботи керівники каблевої телевізійної індустрії уважають є наслідком нових урядових правил, суперництва та ненадто певної будучности. Так в загальному можна описати атмосферу на крайовій конференції згаданої індустрії, яка проходить у Ню Орлінс, Ла. Виглядає, що великі фірми каблевої телевізії не є тепер зацікавленні придбанням нових телевізійних каналів, а причиною є введення правил цін на домагання Конґресу, чого тепер дуже притримується Федеральна комісія інформації.

ЗГІДНО ЗІ СТАТИСТИКОЮ Департаменту оборони, жорстокість і побиття у військових родинах значно збільшились, починаючи від 1980-их років. Така ситуація дуже турбує офіційні чинники Пентаґону. Вони також уважають, що причиною такого стану в першу чергу є непевність у майбутньому військових професій, а також більше зацікавлення існування такого стану серед родин військовиків.

У МАЯМІ ЦИМИ ДНЯМИ відбувається одна з найбільших туристичних виставок у світі. Сюди приїжджають керівники і власники туристичних бюр і аґенцій, щоб замовляти готелі, ресторани і квитки розваг для своїх клієнтів, які виявлять бажання поїхати до Маямі. Тому, що Маямі останнім часом була місцем ненадто приємних подій, зокрема для закордонних туристів, почавши від вбивств на грабунках закінчивши, міські власті намагалися всякими способами доказати приїжджим, що зроблять все можливе, щоб уяву про своє місто піднести в очах закордонних туристів.

У СВОЄМУ ЗВІТІ генеральний інспектор Служби іміґрації та натуралізації стверджує, що існує можливість, що багато кримінальних злочинців і терористів з-за кордону отримали дозвіл на перебування в ЗСА, бо зуміли підставити пошахровані відбитки пальців. Іміґраційний уряд ЗСА перевіряє аплікантів на постійне перебування в ЗСА методою узгіднення відбитків пальців, а коли вони є пошахровані, то виявити злочинця майже неможливо. Тому новою пропозицією є щоби перевіряти чи представлені аплікантом відбитки пальців належать таки йому.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні:
(202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Крим

З гетьмансько-козацької доби України відомо, що інколи козаки виправлялися проти кримських татар, іноді вони — татари — були союзниками України. У добі Української Народної Республіки Крим належав туди і не було конфліктів. З нагоди 300-ліття Переяславського договору (1654-1954) Нікіта Хрущов „подарував" Україні Крим. Уже за доби Боріса Єльцина російський парлямент ту постанову Хрущова уневажнив та, зокрема, проголосив Севастопіль, як російське місто. Єльцин різко скритикував ту постанову поставивши точку над „і": „Чи ви хочете війни з Україною?" З прегарних „Спогадів" Петра Григоренка дізналися ми, як він відважно виступав в обороні кримських татар, яких червона Москва виселювала над Волгу і в Казахстан. На місце виселених татар Москва присилала росіян і коли й раніше українці становили національну меншину, то в нашому часі росіяни, татари, жиди й інші становлять більшість. А втім, ця тамтешня національна мозаїка голосувала у референдумі 1-го грудня 1991 року: за українську державність. Крим був спершу просто однією з адміністраційних областей України. Здається, що у зв'язку з вищезгаданою постановою російського парляменту про скасування „дарунку" Нікіти Хрущова і про приналежність до Росії Севастополя, відбулися розмови Єльцина і Кравчука, у висліді яких признано Кримові автономію. Автономний уряд Криму був поділений у відношенні до проблеми приналежности до України чи Росії, в УНДомі в Ню Йорку виступала віцепрем'єр Криму російською мовою, але як патріотка України. Коли в минулому тижні кримський автономний парлямент проголосив незалежність, що спричинило гостру реакцію Верховної Ради України і Президента Леоніда Крвчука, які проголосили неважність тієї постанови, то на погіршення настроїв на Криму у відношенні до України напевне вплинула затяжна економічна криза в Україні. Рішучі виступи Верховної Ради України, Леоніда Кравчука та, зокрема, міністра військових справ А. Зленка, міністра оборони Віталія Радецького, спонукали Боріса Єльцина до виступу на московській телевізії, що, мовляв, він розмовляв з Кравчуком і вони договорилися, щоб не вести ніяких військових вправ.

Крим географічно пов'язаний з Україною, як її півострів Крим залежний від України харчами і водою. Затії Росії на Крим коріняться не тільки у демографії Криму, що там лунає російська мова, але й у свідомості, що Крим — це чудова країна природою і кліматом, місцем відпочинку російських колишніх і теперішніх партократів та ще й портами, із Севастополем у проводі, де зосереджувалася російська морська фльота, будована від часу Петра Першого. Все воно склалося на безумовно складну проблему, але вона знайшла найкращу розв'язку у признанні автономії в державних межах України. Російські неділимці, чорносотенці у спілці з комуністами, які все ще вірні Марксові й Ленінові, може й прагнули б використати спір за Крим, як притоку до збройного зудару. Це була би трагедія для обох сторін, бо тимчасова виграна мілітарно сильнішої Росії була б тільки тимчасовою виграною з неминучим новим розвалом імперії. Вказівки історичного годинника не можна завертати назад. З погляду міжнародного права — обов'язує договір, що його підписали Боріс Єльцин, Леонід Кравчук і Билл Клінтон, в якому стверджено також ненарушність кордонів України, — тих кордонів, у межах яких лежить і Крим.

Нема причини до остраху ані тим паче до якоїсь паніки. Песимісти і люди, які керуються почуваннями, а не розумом, поквапні до чорного ворожбицтва, тож можна почути такі слова: „Сьогодні Крим, а за Кримом піде Одеса, Донеччина та інші частини... Немудре ворожбицтво. Куди розумніше закликати до конструктивізму і праці, яка вивела би Україну з її теперішньої кризи.

Микола Рябчук
Київ

ПРИВИД КОМУНІЗМУ НАД УКРАЇНОЮ?

II

Голосуючи за комуністів, щонайменше 20 відс. виборців голосувало не за марксизм-ленінізм, а за дешеву ковбасу, відносну економічну стабільність і всеосяжний державний патерналізм, до якого „гомо совєтікус" за 70 років міцно призвичаївся. А головне — ці люди голосували проти сьогоднішнього стану справ, який у їхній свідомості асоціюється, на жаль, не з правлінням незмінної й досі номенклятури, а з „демократією", „ринком", „незалежністю".

Традиційно не довіряючи українським національ-демократам і дедалі неприхильніше ставлячись до „партії влади", російськомовний Південь і Схід поставив на „третю силу" — закономірно, що цією силою виявилась сила найбільш популістська й демагогічна і традиційно добре зорганізована. Скромні успіхи Міжреґіонального бльоку реформ Кучми-Гриньова, Ліберальної партії Маркулова та деяких інших „проросійських" організацій поміркованішого характеру засвідчують, що на Донбасі та в інших найбільших пролетаризованих областях України змагатися з проімперськими комуністами зможуть хібащо проімперські фашисти — з популістськими, а не ліберально-демократичними гаслами усіляких відтінків. Власне, щось подібне ми вже спостерігаємо у Криму, де українофобствуючих „червоних" уже потіснили українофобствуючі „коричневі" зі своїм провінційним „жириновським" — Ю. Мешковим.

Багато хто передбачає у цьому зв'язку неминучу дезінтеґрацію України принаймні на дві частини. Така ймовірність справді існує: під час останніх виборів західньоукраїнське населення підтвердило своє рішуче неприйняття комунізму і своє прагнення рухатися у бік Европи, демократії, вільного ринку, у бік реформ, тим часом як населення Сходу виразно продемонструвало носталгію за комунізмом, Совєтським Союзом, доперебудовною дійсністю. Вектори розвитку цих реґіонів спрямовані в протилежні боки не лише в географічному пляні (Европа vs Росія), а й у пляні соціяльно - історичному (ринкове майбутнє vs комуністичне минуле).

Однак відокремлення від України Донбасу й Криму було б не найгіршим варіянтом — порівняно з імовірним аншлюсом усієї республіки Росією, всі етапи якого ми зможемо, скоріше за все, спостерігати незабаром на прикладі Білорусі. Навряд, щоб Росія по-справжньому прагнула відокремлення Криму й Донбасу від України — і то зовсім не з поваги до міжнародного права, а зі значно практичнішого розрахунку: Росії потрібен не Крим і Донбас, а вся Україна, вдовольнившись Донбасом і Кримом, Росія ніколи не отримає решти, оскільки без цих політично й економічно обтяжливих областей Україна скоріш за все, стрімко попростує шляхом інших східньоевропейських країн у бік Европи. (Нагадаємо, що Крим і Донбас делеґують близько ста депутатів — найреакційнішу, найбільш антиреформістську й українофобську частину парляменту). Ось чому, на наш погляд, краще вчасно позбутись хвоста, ніж голови.

Втім, існує ще один спосіб уберегти Україну від розпаду чи аншлюсу — розпочати радикальні економічні реформи, надавши в цьому відношенні максимальні повноваження реґіонам. Але для цього „партія влади" мусить піти на досить неприємну для себе річ: коаліцію з демократами, а не з генетично значно ближчими комуністами. Скоріш за все, вона не зробить ні того, ні того, оскільки в обох випадках ідеться про втрату (бодай частково) влади і власности — найголовніших, якщо взагалі не єдиних для цієї „партії" цінностей. Якийсь час вона, певно, намагатиметься урядувати одноособово, „анонімно-безпартійно", як досі, але відсутність за нею конституційної і навіть звичайної більшости неминуче спричинить парляментську кризу, що в поєднанні з кризою суспільно - економічною призведе до розпуску парляменту й проведення нових виборів, або ж встановлення авторитарного президентського правління. Водночас відбуватиметься закономірна диференціяція всередині „партії влади" з приєднанням її членів до вже існуючих партій, а також з імовірною спробою оформитися самим у „президентську партію" — про доцільність існування якої нещодавно висловився зокрема Леонід Кравчук.

Хочеться вірити, що в критичній ситуації ,коли населенню України доведеться вибирати не між трьома чи багатьма політичними силами, а між комуністами й некомуністами, тобто голосувати не „проти", а „за", воно виявить більшу осмисленість і відповідальність у своєму виборі. А покищо, у найближчі рік-два Украну очікує, скоріш за все, той самий застій, економічний і політичний розпад і мляве намагання властей щонебудь змінити, нічого, по суті, не змінюючи.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редаґує Лев Яцкевич

Атлантида — леґенда — чи дійсність?

До численних гіпотез про існування загадкового континенту, що загинув перед 10,000 тисячами років, прибула ще одна. Італійський вчений, д-р Флявіо Барґієро, в нещодавно опублікованій книжці п.з. „Цивілізація під льодом", доказує, що довгопошукувана Атлантида була розташована на тому місці, де сьогодні розміщена Антарктида.

На думку автора книжки, єдиним міродайним джерелом стосовно географічного розташування Атлантиди, становлять інформації Платона в його двох діялогах: Тімеї та Крітію, з яких довідуємося, що жителі Атлантиди мали під своєю контролею просторі континенти, що їх береги оплівали води трьох океанів: Атлантійського, Тихого та Індійського. Іншими словами — леґендарна Атлантида була розташована поміж трьома океанами. На думку Барбієра, єдиним місцем на нашій плянеті, що сповняє ті передумови, становить саме Антарктида. Але з другої сторони, якщо Алантида була розташована в районі такого суворого підсоння, який діє сьогодні на Антарктиді, тоді цей опис йде в розмір з дальшим описом Платона, що, мовляв, в 10-ти королівствах Антлантиди збирано плоди землі, щонайменше двічі в році. Д-р Барґієро дає на це таку відповідь: 10,000 років тому обидва бігуни нашої плянети були розташовані поверх 1,300 миль від цих місць, що вони їх займають тепер. У зв'язку з тим, вони мали багато тепліще підсоння, ніж тепер.

Наприклад, в Сибірі та Алясці колись також був лагідніший клімат, ніж сьогодні, із буйними, смараґдовими луками, що на них паслися стада мамутів, носорогів, мастодонтів та оленів, кості яких палеонтологи знаходять та відгребують під льодом Антарктиди. Те саме можна сьогодні сказати й про територію південного бігуна, де панував також колись лагідний клімат, а береги цього материка, сьогодні замерзлі, опливали теплі води Атлантійського океану та теплі повітряні струми із земного екватора. І саме ця частина Антарктиди була дуже подібна до Атландиди, описаної Платоном

Але 10,000 років тому, стала дійсністю велика космічна катастрофа, у висліді якої, прийшла докорінна зміна підсоння. До моря сьогоднішньої Фльориди влетіло гігантської величини космічне тіло (можливо астероїд або комета), вагою двісті мільйонів тонн, що з непоміжною великою швидкістю зударилося з нашим материком.

У висліді цього космічного зудару, вісь землі перемістилася до іншого місця. В морях та океанах рівені землі піднеслися вгору, появилися сильні землетруси та зливні, довготривалі дощі. Відлунням цієї катастрофи, міг бути, на думку д-ра Барґієра „біблійний" опис потопу та загин Атлантики з її столицею„Позейдонією".

Про дійсність та правдивість цієї гіпотези д-р Барґієра доказує нещодавня експедиція вчених 11-ти держав вислана до Азії з метою пошуку південного бігуна. Цей бігун вони знайшли, розташований у пустелі Сагари. Речник цієї експедиції вчених, д-р Ровдс Фербридж, проф. геології Колюмбійського університету склав звіт з цієї поїздки на сходини геофізичного Т-ва у Вашінґтоні такого змісту: „Експедиція вчених з 11-ти держав, вислана до південно-східнього рога Альжиру, потвердила свої довголітні передбачення, що південний бігун землі, за час останніх 4,500 років, перемістився під земною корою на північ до центральної пустелі Сагари".

На думку членів згаданої експедиції, феномен пересуву, у виді ковзання великих земних мас під земною корою, загальновідомий, як „теорія континентального переміщення Веґенера. Згідно з цією теорією, за час чотирьох і пів мільйонів років історії землі, низка плоскогір, складених материків (континентів) пливли повільно, немов льодовики по пливкому нащаруванні стоплених скель тисячі миль під земною корою. Але вісь землі та її магнетні поля, на думку вчених, залишилися на тому самому місці, впродовж 4.5 більйона років. На жаль, геологи не всилі були досі збагнути механізму цього пересуву.

У висліді, осередок південного бігуна на землі, розташований тепер на прикордонні Альжиру, Лібії та Ніґерії. Упродовж 50 мільйонів років Південна Америка та Африка становили, мабуть також один материк і те саме можна також сьогодні сказати про Антарктиду та Австралію.

„МЕРТВОНАРОДЖЕНИМ" назвав голова білоруського Національного банку Станіслав Богданкевич підписану в Москві угоду про об'єднання грошових систем Росії і Білорусі. Він відмовився поставити під тією угодою свій підпис. „Нам треба зміцнювати власну валюту, проводити в республіці ґрунтовну грошово-кредитову політику... Як чесна людина, я не можу про це мовчати і прикидатися, нібито порятунок полягає у тім, щоб якнайскоріше об'єднатися", — підкреслив С. Богданкевич.

Раїса Руденко

ЕНЕРҐЕТИЧНИЙ ГОЛОД БІЛЯ ВЕЛИКОЇ НАФТИ

II

Тут я мушу зауважити, що доктор В. Краюшкін, на відміну від традиційної наукової думки про органічне походження нафти, є прихильником теорії неорганічного походження нафти. Отож він вважає, що в гігантських зонах розломів і розколів небіологічним шляхом — з мінералів і неорганічних речовин — синтезуються та накопичуються нафта і природний ґаз, або завдяки міґрації з-під земної кори вони вже утворили великі нафтоґазові поклади на глибині кількох кілометрів.

На запитання, де на території України є такі зони, доктор геолого-мінералогічних наук відповів, що у 1989—91 роках на північному борті Дніпровсько-Донецької западини (ДДз) уздовж її Північного крайового глибинного розлому на ділянці 250x30 кілометрів відкрито 12 промислових родовищ нафти і ґазу в Сумській, Харківській і Луганській областях. Це відкриття у 1992 році відзначене Державною премією України в галузі науки і техніки. Згодом виявилося, що довжина цієї ділянки не 250, а 400 кілометрів. Розвідавши ділянку, фахівці дійшли висновку, що резерви нафти і ґазу в цій зоні можуть сягати 5—7 або й 10 більйонів тонн нафтового еквіваленту.

У ДДз є ще й Південний крайовий глибинний розлом і південний борт, що прилягає до нього, резерви якого, згідно з прогнозами, можуть сягати 3—5 більйонів тонн нафтового еквіваленту. Таким чином тільки Дніпровсько-Донецька западина може приховувати 7—15 більйонів тонн ґазу і нафти у перерахунку на нафтовий еквівалент, вважає науковець.

І це не все, продовжив свою розповідь доктор Краюшкін. На південному борті ДДз є ще один вартий уваги геологічний об'єкт — Оболонська астроблема (ударно-метеоритний кратер) на вододілі Хорола і Сули. Він сягає 17—18 кілометрів у діяметрі і залягає на глибині 1-го кілометра. Для геологів вона цікава тим, що не дуже відрізняється від тих метеоритних кратерів, де тріщинуватість досягає глибини 30—35 кілометрів. Отже, вважає геолог, в підкратерних ґранітах можна сподіватися на чудовий дарунок природи — десятки більйонів тонн ґазу і нафти.

Ще одним шляхом до незалежности України від закордонних постачальників нафти і ґазу, на думку Краюшкіна, може бути промислова розробка вуглеводних ґазогідратів („горючого льоду") і підгідратного метанового ґазу. Вони вже знайдені в реґіонах вічної мерзлоти і в підводних надрах глибоководної акваторії океанів і морів. Під океанським і морським дном резерви метану в ґазогідратному стані в декілька сот разів більші, ніж на суходолі.

В акваторії Чорного моря, починаючи з глибин 700—750 метрів існують зони ґазогідратного утворення. На глибині 2 і більше метрів від дна морського товщина „горючого льоду" може бути від 400 до 1,200 метрів, а під ним ґазоподібне вуглеводневе паливо. Досвід буріння при таких і навіть більших глибинах моря вже мають нафтоґазорозвідники ЗСА, Австралії, Бразилії, Великобританії, Еспанії, Італії, Нової Зеляндії, Норвеґії, Філіппін і Франції.

„Чи правда, що резерви нафти в Карпатському реґіоні майже вичерпані?" — запитую в доктора Краюшкіна.

„Це — зона розломного 'ступінчатого обвалу' порід, яка простягається від нафтових родовищ Кохапівка та Судова Вишня на Львівщині до родовищ Лопушна і Таталів на Івано-Франківщині. Резерви нафти і ґазу тут початково оцінюються в межах 425—850 мільйонів тонн нафтового еквіваленту. А в Закарпатті перспективними є гірські породи Чопсько-Виноградівського та Виґорлат-Гутинського пасм викопних вулканів. Їхні резерви нафти і ґазу оцінюються нами сукупно в 285—1,150 мільйонів тонн нафтового еквіваленту", — відповів науковець,

За його словами, наука „засліплена гіпотезою органічного походження нафти і ґазу, тому, живучи біля великих резервів нафти і ґазу в технічно досяжних надрах України, галасуємо про енерґетичний голод".

„Якщо погодитися з вашою теорією, що нафтоґазові утворення справді є неорганічного походження, то як же пробитися до цих покладів на глибину 35 кілометрів, та ще й через ґраніт?" На це доктор Краюшкін відповів: „Точні розміри родовищ і їхніх резервів ще невідомі, бо на них пробурено лише по одній-дві свердловини, отже розробок нема. Крім того, започаткований академіком В. Порфир'євим неорганічний напрямок, незважаючи на його очевидні досягнення сьогодні й можливі ще більші успіхи в майбутньому, не знайшов належної підтримки у владних структур. Зате спритні американці, довідавшись про успішні розвідки на базі небіологічної теорії в Сумській, Харківській і Луганській областях, уже запрошують українських науковців-неорганіків прочитати лекції в їхніх ляборатріях та університетах і провести кольоквіюми".

Петро Грицак

SUPERIOREM NON RECOGNOSCENTES

II

Ті всі зусилля оберталися в основі навколо однієї центральної ідеї: українська мова якщо навіть існує, все таки не є окремою мовою, а тільки діялектом однієї „великорускої" мови, та тому не заслуговує на жадну підтримку. Така „мова" (як протиставлення самому „рускому язикові"), так як її називали російські шовіністи й дорослі „москвофіли", або по-галицьки „кацапи", не надається до вищої, непобутової літератури, до публіцистики, до науки, як також (так твердили свого часу навіть деякі „українофіли"), до перекладів із світової літератури. Типовими прикладами такої дискусії мали бути фрази „самопер попер до мордописа", що мало означати для тих весельчаків „самохід поїхав до фотографа". Наступ російських шовіністів дублювався подібними претенсіями поляків, які у свою чергу твердили, що тодішня „руська мова" є тільки реґіональним діялектом польської мови, а саме поняття окремого, як тоді ще казали „руського народу", це є злослива „австрійсько-пруська інтриґа". Це є одначе незаперечний факт, що галицькі українці все таки були однією із 11-ти офіціяльно-признаних національностей у Австро-Угорській імперії. Це є більше, як те, що є готові признати нам деякі політики тепер.

Усім тим побожним бажанням протиставлялися попросту неймовірні (з ретроспекту) досягнення української літератури протягом XIX-го століття, від скромних початків на двох протилежних центрах, у Перемишлі та т.зв. Харківської групи. Ціла плеяда талановитих поетів та письменників, деякі навіть неукраїнського походження, поставили українську літературу та мову на дуже тривалий фундамент. Тут каже І. Франко, у вірші до одного москвофільського діяча п.з. „Антошкові в альбом": „Діялект чи самостійна мова? Найпростіше в світі це питання... Діялект, а ми його надишем міццю духа і вогнем любови, і нестертий слід його запишем самостійно між культурні мови". Врешті, у 1905 році, російська академія наук таки признає „самостійність" української мови, яке то рішення уряд все одно незадовго перестає респектувати. Згодом, після перших невдач на Україні, Ленін мав сказати: „Хочуть української мови? Даймо їм дві мови!" В той спосіб українська мова стала признаною офіційно, як один із фундаментів „ленінської" національної політики та слідує українізація. Одначе, це була тільки тактика.

Наступ на українську мову та культуру стає дуже важливим, хоч скритим аспектом державної політики большевиків. Наступ цей проявляється в формі поступового, але систематичного нищення українського правопису (остання „реформа" є здається шостою із черги від 1930 р.), як диковинна елімінація букви „ґ", ліквідація кличного відмінка (без прецеденсу у мовознавстві), ітд., та майже поголовне фізичне винищення провідних (у такому порядку) мовознавців, граматиків, літераторів, письменників і поетів. Останнім може, вже за часів перебудови був поет Василь Стус, серед жертв „злющої імперії". Руйнується пляново і поступово українське шкільництво, а українська мова всякого роду шиканами та адміністративними маніпуляціями, остаточно витискається із усіх ділянок публічного вжитку. Відомими є випадки побиття випадкових людей на вулиці, за те тільки, що говорили по-українськи. Таке „плянове" вищення української мови через „злиття" мов поширюється на „братні" (?) народи, а саме поляків, словаків та румунів, щоб остаточно знищити українського духа через цілковиту елімінацію української мови при помочі шантажу, погроз, наруг та адміністративних заходів. Але, як каже українська приповідка, — „Доти збанок воду носить, доки вухо не урветься". І те вухо таки, кінець-кінцем, урвалося! Чи назавжди? Це залежатиме від нас самих — українців, на переломі XXI століття! Пам'ятаймо про Орвелевий „Колгосп тварин".

На перший погляд, здавалося би, що вже сама самостійність та розпад „імперії зла" зупинили процес елімінації української мови із суспільного життя. Тут одначе нова „демократизація" відносин між народами колишньої імперії відкрила широко двері до проводження більше, як сторічної дискусії „діялект — чи самостійна мова". Для багатьох росіян, та для американських інтелектуалів, А. Солженіцин є не абияким авторитетом, що серйозно пише як перебудувати Росію. Він також, виглядає, припадає над долею українців, але пише, на жаль, дослівно речі того самого характеру, як російські „демократи", чи слов'янофіли 150 років тому. Так, українська мова постала в Галичині, „повна німецьких та польських слів", є „незрозуміла для народу".

Закінчення буде.

Tempora mutantur

Майор американської армії Віктор Петренко і підполковник української армії Олександер Шемет.

Часи міняються. Ще кілька років тому доля могла звести цих двох українців — майора американської армії Віктора Петренка й підполковника української армії Олександра Шемета — на полі битви десь у Східній Европі, але сьогодні вони разом навчаються військової стратегії в американському військовому коледжі у Форт Левенворті, Кензас.

Майор Віктор Петренко народився в Америці, батьки прибули з України, батько й інші родичі живуть в Арізоні, а Віктор з дружиною Еймі й сином Миколою — у містечку Левенпорт, Кензас. Віктор цього 1993-94 навчального року відвідує військовий коледж, що називається United States Army Command and General Staff College. Після закінчення навчання, що триває один академічний рік, військові старшини, здобувши досконалі знання військової стратегії, переважно прикріплюються до штабу військової частини, де вирішуються пляни військових операцій. З першого дня приїзду до Форт Левенворту всіх старшин-студентів розділяють на групи. І судилося Вікторові, що до його групи був приділений підполковник української армії Олександер Шемет. У цьому коледжі заведено, що до кожної групи переважно приділяють одного старшину з іншої країни світу. З першої хвилини зустрічі два українці, народжені у протилежних частинах земної кулі, заговорили один до одного рідною українською мовою.

Підполковник Олександер Шемет, викладач стратегії у військовій школі в Києві, приїхав до Америки у січні 1993 року. Протягом шістьох місяців, разом з іншими українськими старшинами, він вдосконалював англійську мову в Сан Антоніо у Тексасі, а в червні минулого року переїхав на однорічне навчання до Форт Левенворту. Решта українських старшин були приділені до інших військових коледжів в Америці. Незабаром після його приїзду до Форт Левенворту приїхала його дружина Вікторія з трьома дітьми — Мариною та близнятами Дарією й Катрусею. Між іншим, вся родина ходить до школи: Вікторія навчається англійської мови разом з іншими жінками чужинецьких офіцерів, а діти вчаться у публічних школах. Цього року, на початку червня, навчання у коледжі закінчується й після ґрадуації всі студенти від'їжджають до новопризначених частин, або до своїх країн. Олександер Шемет і його родина від'їде назад до Києва, де він із новонабаними військовими знаннями буде навчати старшин української армії.

Форт Левенворт був заснований понад 150 років тому на західньому березі повноводної річки Мізурі як оборонний форт проти нападів індіянів на білих поселенців, що постійно посувалися на захід. У кінці минулого століття генерал американської армії Вілліям Шерман заснував військовий коледж, в якому вивчають військову стратегію американські й чужинецькі офіцери.

Цього року військовий коледж святкує соту річницю, коли перший чужинецький офіцер відвідав цю школу. Ним був швайцарець Генрі ЛеКомт, лейтенант швайцарської армії. За останні сто років понад 5,500 чужинецьких офіцерів із 126 країн успішно закінчили однорічний курс навчання у цьому престижевому військовому коледжі, включаючи вже другого офіцера української армії. Цього року в коледжі навчаються 1,200 студентів, із них 95 чужинецьких офіцерів із 68 країн світу.

Імпрезова частина відзначення сотих роковин першого чужинецького офіцера відбулася у коледжі в авдиторії Айзенгавера фортепіяновим концертом Баха на двох фортепіянах, виконаним швайцаркою Анною Гасельбах і українкою Вікторією Шемет. Комендант коледжу генерал Міллер дуже влучно зазначив, що „першим чужинецьким офіцером у цьому коледжі був швайцарець, а в соту річницю є українець, сьогодні ж цю річницю на фортепіянах вшановують жінки швайцарського й українського офіцерів". Відзначення сотої річниці закінчилося величавим бенкетом, на якому виступили секретар американської армії Того Вест, губернатор стейту Кензас Джан Фіні й комендант коледжу генерал Джан Е. Міллер.

Після бенкету була забава з танцями, де можна було побачити чужинецьких офіцерів у їх парадних уніформах. Уніформи були різноманітних кольорів, починаючи з білого й кінчаючи червоним і чорним.

Для чужинецьких офіцерів і їхніх родин є надзвичайна нагода ознайомитися з життям і звичаями американців, а також чужинців. Майже щотижня влаштовуються прийняття й гостювання в будинках чужинецьких офіцерів. Їхні держави й амбасади виділяють на ту ціль відповідні засоби. На превеликий жаль, цього ще тепер не може дозволити собі Україна, але віримо, що в недалекому майбутньому й вона стане на рівні інших незалежних і заможних країн. Часи міняються.

Є. Кальман

Доля України в руках молоді

О. Баюл підписує програмки. Зліва — Г. Змієвська. (Світлив Андрій Трач)

У п'ятницю, 6-го травня ц.р., українська громада Рочестеру, Н.Й., мала щасливу нагоду приймати видатних українських фігуристів — Оксану Баюл і Віктора Петренка разом з їх тренером Галиною Змієвською. Наступного дня жителі Рочестеру, що мали щастя придбати квитки на імпрезу, стоячи оплескували двох українських олімпійських золотих медалістів і бачили великий прапор, що на вечірній виставі був утворений з аркушів блакитного і жовтого паперу у руках глядачів українського роду.

І скільки б не говорили про жахливу кризу і безладдя, що поглинули сучасне життя України, все ж таки неможливо не бачити паростки відродження, що крізь кучугури хмизу тягнуться до самопізнання і самоствердження. Тому так важливо для всіх нас збагнути, що саме молоді люди своєю працею і натхненням створюють високі ідеали сучасного суспільства. А скільки може зробити одна людина розумієш, дивлячись на тендітну постать дівчини, яка змусила ввесь світ привернути увагу до України і зрозуміти, що ми справді існуємо і ми інші. Напевно кожний, якщо не слідкував за подіями навколо жіночого суперництва за золоту медалі, то принаймні чув про це — занадто багато шуму було навколо скандалу між двома американськими спортсменками. Але вартим уваги було справжнє змагання між найкращими світовими фігуристками, суперництво шкіл, стилів, індивідуальностей. Перемога Оксани з цієї точки зору не була збігом обставин чи випадком, а наслідком всієї сукупности рис, притаманних цій незвичайній дівчині. Можна сперечатися про смаки, але блискуча техніка, фізична і психічна стійкість, чарующий артистизм, природний і щирий потяг до гармонії та краси безумовно вразили всіх, хто слідкував за її виступами.

Цікаво, одначе, звернути увагу на те, як Оксана йшла до перемоги. Талант сам по собі може не досягнути вищого визнання в несприятливих умовах. Оксані повезло, бо поруч з'явилися люди, що здатні були оцінити і спрямувати її здібності. Віктор Петренко і Галина Змієвська можуть вважати цю перемогу своєю власною перемогою, бо не зважаючи на кризу і безладдя, зуміли довести, що головне — це сумлінна праця і віра в свої власні сили. І мені хочеться думати, що історія життя і перемоги Оксани є пророцтвом для цілої молодої держави. Так, ми були знедолені історичними обставинами. Так, ми не мали достатніх умов для нормального життя. Але ми є талановиті, натхненні і працелюбні. Але ми маємо тепер свою власну державу. З'єднаймо ж наші руки і серця для праці, що не раз ще здивує світ і змусить визнати, що ми є нація не тільки мрійників, але й творців. Підтримаємо один одного і людство зрозуміє, що ми сильні і прийме в обійми.

Наталя Шульга

Новий проєкт Освітньої Фундації П. Яцика

Ніхто не заперечить, що 20 століття стало століттям інформатики. Але ще у 1990 році, коли ви наважились сказати „я з України", багато неслов'янських співрозмовників здивовано питало „Де це?" або казало „О, ви з Росії".

Відтоді багато змінилось. На картах світу появилась нова держава — Україна. Для того, щоб вона стала серед іноземців такою ж знаною, як Росія, і щоб інформація про неї була правдивою і доступною для всіх, Бібліотека Робартса при Торонтонському університеті вирішила створити Центр засобів Центральної і Східньої Европи. Освітня Фундація Петра Яцика погодилась фінансувати цей проєкт і виділила на цю ціль 250,000 дол. 100,000 дол. пішло на обладнання центру; 150,000 дол. буде вкладено в основний фонд, щорічні відсотки з якого будуть іти на закуп часописів, журналів та різного роду літератури з України. Крім інформації про Україну, цей центр міститиме дані про інші країни Східньої та Центральної Европи; там же буде налагоджено приймання телевізійних програм з регіону та встановлено обладнання для електронічних зв'язків.

Неможливо переоцінити важливість створення такого центру для студентів та професорів, які вивчають цей реґіон. Але вартість його полягає не тільки у служінні академічному світові. У Торонто проживають тисячі вихідців із Східньої та Центральної Европи. Кожний з них може користуватися зібраними у центрі інформаціями та літературою.

У поєднанні з колекцією мікрофільмів П. Яцика цей центр перетворить Бібліотеку Робартса у один з кращих світових осередків вивчення України та інших країн Центральної і Східньої Европи.

Роботи по оформленню Центру ідуть повним ходом. Він відкриє свої двері у вересні 1994 року.

Оксана Яцик,
адміністратор Освітньої Фундації Петра Яцика.

Похоронили Ю. Кравця

Прізвище Юрія Кравця, мешканця Ню Йорку, відоме установам і особам, бо українська преса неодноразово відзначувала його меценатські пожертви на різні українські цілі у світі, а американська преса, включно з „Ню Йорк Таймсом" і „Дейлі Нюз", вихвалювала українського майстра римарства, який випосажував у роках 1968-89 нюйоркську кінну поліцію в упряж і новочасні сідла. Його вироби показували і в телевізії та є між експонатами в музеї.

Цей благородний і скромний громадянин, визначний майстер римарства, відійшов у вічне життя у своєму домі в Ріджвуд, Н.Й., 5-го травня 1994 року, бо несподівано серце перестало свою працю, саме у переддень св. Юра і три дні перед 82-ми уродинами.

Похоронні відправи почалися Панахидами у Яреми в Мангеттені 9-го і 10-го травня, які відправляли о. Лаврентій Лавринюк, ЧСВВ, а другого дня о. Лев Ґолдейд, ЧСВВ, після якої Микола Досійчук-Чорний у прощальному слові вказав на велику жертвенність покійного на різні українські цілі.

Похорони Ю. Кравця в середу, 11-го травня, мали для українців відмінний вигляд, бо при перевезенні домовини до церкви св. Юра і потім аж поза границі міста Ню Йорку, асистувала почесна варта кінної поліції, а крім трого поліціянт провадив коня у повній упряжі, без їздця на ньому. Такого вияву високої пошани від американського світу дослужився за свою працю український фахівець римарства Юрій Кравець.

Богослужбу в церкві, з прощанням доброго члена парафії св. Юра, відправив у середу, 11-го травня ,о. Л. Лончина, ЧСВВ, а на цвинтарі св. Духа в Гемптобурзі, Н. Й. гріб запечатав місцевий опікун цвинтаря.

Юрія поховано в могилі біля його дружини Ядвиги, з якою одружився він 3-го липня 1948 року у Фюрті у Баварії і яка померла 3-го липня 1990 року, проживши 79 років.

Згідно зі завіщанням, похоронами і поминками в Народному Домі зайнялася Оксана Лопатинська, а їй допомагали Марія Носович і Марія Вербовська.

Ю. Кравець був сином селян з Ярославщини, де він народився 8-го травня 1912 року, як шостий з усіх семи дітей Івана і Катерини, в малому селі Угорка біля Порохника на Засянні. Від свого батька вивчав римарство, але більше цікавився грою на інструментах у сільській оркестрі. П'ять років війни пробув примусовим робітником на ріллі у Баварії, а після війни сім років при маґазинах американського війська в Нюрнберзі, звідки весною 1952 року переселився до ЗСА. Щойно на праці у своєму фаху для кінної поліції в Ню Йорку зміг використати свій талант і винахідливість, за що одержав вісім признань або грамот від американських чинників, у тім і від посадника Едварда Кача. Із своїх заробітків пожертвував на українські релігійні і національні потреби коло 200,000 дол. і став меценатом установ у світі і добродієм молоді. Між іншим, був членом Управи свого Земляцтва „Ярославщина та окраїни Засяння" і видатно у ремонті поверненого українцям знищеного собору в Ярославі у Польщі.

Не міг він відвідати і спомагати своє рідне село, бо в Угорці від квітня 1945 року нема і слідів по українському населенню.

Хай в Бозі спочиває на чужині ремісник Юрій Кравець, цей з когорти найкращих дітей західного пограниччя України!

Степан Кікта

У ВИСЛІДІ АКЦІЇ ізраїльської армії на півдні Ливану схоплено лідера екстремістської шиїтської організації шейха Мустафу Дірані. Того ж дня, в суботу, 21-го травня, представник ізраїльської влади пов'язав арешт мусульманського лідера зі захопленням ізраїльського військового летуна Рона Арада, збитого над Ливаном в 1986 році. Шейх М. Дірані в той час очолював збройну формацію шиїтського руху Амаль. Саме він продав полоненого Р. Арада за 300,000 дол. проіранській екстремістській групі Гезболла, після чого сліди ізраїльського летуна загубилися. В інтерв'ю для тель-авівського радіо міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез сказав, що розшуки Р. Арада продовжувалися багато років і арешт шейха М. Дірані був єдиним способом дістати докладну інформацію.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
незабутньої дорогої ДРУЖИНИ, СЕСТРИ, ТЕТИ та ХРЕСНОЇ
бл. п.
МАРІЇ КЕКІШ
(з дому Голуб)
буде відправлена
СВЯТА ЛІТУРГІЯ
з Панахидою
у середу 1-го червня 1994 р.
в Соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаґо.
До участи і про молитви просить:
чоловік — ДМИТРО КЕКІШ

Ділимося сумною вісткою
з рідними, друзями і знайомими,
що 14-го травня 1994 р. у Львові відійшла від нас
на 84-му році життя БАБУНЯ, СЕСТРА, ТЕЩА,
І ТЕТА
бл. п.
МАРІЯ з КАЧАЛІВ ПІКУЛЯ
Похоронена 15-го травня в Стрию.
У жалю і смутку:
внук — АНДРІЙ
внучка — НАТАЛЯ з чоловіком ОЛЕСЕМ
сестра — ОЛЕНА
зять — НЕСТОР з дружиною
родини — ГОШОВСЬКИХ, ЛЕСНЯКІВ,
— ЛОМНИЦЬКИХ та ближча і дальша родина.

Ділимося сумною вісткою
з рідними і знайомими, що в понеділок
9-го травня 1994 р. відійшов від нас
у вічність на 79-му році життя наш
найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДУСЬ
бл. п.
СТЕФАН ПАНЧИШИН
ПАНАХИДА відбулася в середу 11-го травня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Cafasso в Еверет Масс.
СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Івана Хрестителя у Салем Масс.
ПОХОРОН відбувся в п'ятницю 13-го травня 1994 року на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу Н. Й.
Горем прибиті:
дружина — ЕМІЛІЯ ГРИЦЕНКО ПАНЧИШИН
донька — ТЕОФІЛЯ з мужем ПАВЛОМ
син — РОМАН з дружиною СОФІЄЮ
два внуки — ХРИСТОФОР І СТЕФЧИК.

ЗАКЛИКИ „СВОБОДИ" З 1918 РОКУ

НЕРАЗ ЗАПИТУЄ чоловік сам себе: Чим би я міг прислужити ся рідному народови? Тому легко дати таку раду: Коли хто приєднує передплатників для своєї ґазети, то він збільшає громаду сьвідомих Українців. І тим він робить велику прислугу рідній справі. Се є причина, чому передплачуване „Свободи" є патріотичним ділом.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всіх людий доброї волі мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що ось то мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найліпших робітників, які вдоволять усіх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

(Альманах УНСоюзу з 1918 року

„Молодіжна..."

(Закінчення зі стор. 1)

вості бути обраними, а в Криму, то там не було будьяких перспектив чи користей для їхньої праці. Свою працю програма „Молодіжна Альтернатива" розпочала з 270 особами, тобто по три особи у кожній із 90 виборчих округ, які отримували мінімальну винагороду на прожиток. Одначе два тижні перед виборами дібрано ще додаткових 120 осіб, бо потреба дня цього вимагала. Праця була спрямована на молодше покоління, яке куди більше орієнтується чому саме і які потрібні зміни, щоб прямувати до ринкової економічної системи. Крім того, молоді люди не бояться змін, а радше намагаються їх зрозуміти та мати відкриту думку про їхні успіхи чи невдачі. Що є у протилежності до громадян понад 50 років життя, які не можуть собі дати ради з надходячими змінами, тому й голосують за „колишніх", тобто все за тих самих комуністів.

Для своєї праці „Молодіжна Альтернатива" використовувала студентські та молодечі мережі, як: Українська Студентська Спілка (УСС), Союз Українських Студентів (СУС). Спілка Української Молоді (СУМ) у Житомирі, Патріотична Організація Нова Ґенерація та Студентська Профспілка „Поступ". Їхня праця полягала у розповсюдженні листівок зі закликом до молоді, щоб виходила голосувати. Влаштовували концерти для спілкування з молоддю, завжди зрозумілою мовою музики та з виступами відомих в Україні молодих поетів, як, наприклад, Володимир Цибулько. Такі концерти влаштовано у Києві, Харкові, Луганському, Білій Церкві та Херсоні. Приготовляли та виконували радіореклями для крайових і місцевих станцій. А в самій день виборів були спостерігачами на виборчих дільницях для того, щоб могти правдиво аналізувати ситуації. Тут наша гостя завважує, що референдум на виборах про статус російської мови в Луганській і Донецькій областях був зфальшований — підтверджує це свідченням одного зі спостерігачів.

Після виборів члени „Молодіжиої Альтернативи" співпрацювали з пресовою службою „Вибір", керівником якої є Славко Піховшек, у збирані правдивих інформацій про вибори, бо Центральна виборча комісія давала неправдиві інформації і щойно тиждень після виборів.

Крім того, зазначує наша співрозмовниця, що твердження про те, що у виборах перемогли комуністи, не конечно згідне з дійсністю. Це в скорому майбутньому само підтвердиться.

Переживши особисто багато із сказаного, Л. Шара після кількатижневих роздумувань прийшла до висновку, що праця таких малих незалежних груп, як „Молодіжна Альтeрнатива" дуже важлива, бо саме своїм існуванням і діяльністю робить тиск на суспільство та офіційні чинники. І саме тому потрібно дальше діяти в тому напрям ку.

А закінчуючи нашу розмову, ще раз дякує УНС за моральну та фінансову підтримку так конечної програми.

Світлої пам'яті д-ра А. Мацюрака

Невмолима смерть вирвала із наших лікарських рядів взірцевого лікаря, а передувсім вірну і добру людину — св. п. д-ра Андрія Мацюрака. Смерть наступила по тяжкій і довгій недузі в Овк Парк лікарні, в суботу, 12-го березня, цього року.

Св. п. д-р Андрій прожив несповна 79 років, але дочекався відродження самостійної України, яку він так любив і трудився для неї. Тому годиться коротко згадати його життєвий шлях, сповнений жертвенною працею для пацієнтів, народу і родини.

Св. п. д-р Андрій Мацюрак народився 24-го квітня 1915 року в Дрогобичі, в Західній Україні, в родині Осипа і Апольонії (з роду Ґавліцьких) Мацюраків. Його батько працював як керівник бойлєрів при рафінерії нафти, а мати займалася вихованням трьох дітей, які одержали добру освіту і виховання. В родині була сестра Осипа, яка померла на пістряка в 1960 роках та молодший брат Іван, ще живе в Дрогобичі, з яким д-р Андрій мав нагоду зустрітися ще в 1977 році під час подорожі. Тут годиться згадати, що він дуже багато помагав своїй родині в Україні.

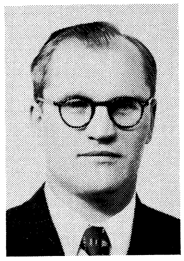
Середню освіту він одержав у Дрогобицькій гімназії, де в 1935 році склав іспит зрілости.

Медичні студії почав на Познанському університеті, а під час німецької окупації продовжував у Львівському Медичному Інституті.

В 1944 році зголосився до української дивізії „Галичина" і був відісланий із групою українських медиків до Ґіссену на докінчення медичних студій, які закінчив вже по війні на Інсбруцькому університеті, в Австрії, де в 1945 році одержав диплом доктора медицини.

Згодом переїхав до Німеччини та працював як лікар-асистент на шкільному і венеричному відділі при університеті в Майнцу, а також як лікар у переселенчому таборі в Майнц-Кастел.

Тут одружився із фармацевткою Володимирою

Св. п. д-р А. Мацюрак

Павлюк 7-го вересня 1948 р.

В травні 1949 року еміґрував з любою дружиною Влодзею до Америки і поселився в Ню Йорку. Тут відробив він інтершіп в Байон Ню Джерзі та знострифікував свій лікарський диплом. Одержавши лікарську ліцензію, відкрив і провадив свою приватну лікарську практику через 5 літ в місті Кардінґтон, Огайо. Потім перенісся до Клівленду, де успішно закінчив 3-річну спеціялізацію в анестезіології.

Згодом переїхав до Чикаґо та через 24 років працював лікарем-анестезіологом в Овк Парк лікарні.

В 1981 році відійшов на заслужену емеритуру.

Д-р Андрій Мацюрак належав до кількох американських медичних товариств та до Українського Лікарського Товариства в Чикаґо, де брав участь в наших лікарських сходинах і наукових з'їздах.

Він був добрим лікарем, пацієнти його любили, а ми, колеґи, шанували.

Д-р Андрій з дружиною Влодзею були дуже жертвенні на українські культурні та церковні цілі. Вони давали стипендії і допомогу українським теологам.

В понеділок, 14-го березня, о. Тома Ґлин відправив Панахиду в похоронному заведенні Оленика, а після Панахиди сказав зворушуючу проповідь, порівнявши працю лікаря до праці священика і лікаря св. Пантелеймона. Після цього д-р Павло Пундій попрощав покійного колеґу від Українського Лікарського Товариства в Чикаґо та зложив співчуття для дружини та родини покійного.

На другий день похорону о. шамбелян крилошанин Василь Білинський відправив поминальну Службу Божу та сказав глибокозмістовну проповідь в церкві св. Йосифа, де покійний був парафіянином.

В похороні взяла участь численна чикаґська громада, лікарні і приятелі покійного та родина з-поза Чикаґо, як д-р Орест Городиський з Дітройту, д-р Роман Білик, з Кеноша, Вісконсин, д-р Зенон Михайлюк, з Рочестеру та інші.

Тіло покійного д-ра Мацюрака спочило на цвинтарі св. о. Миколая. Хай гостинна земля Вашінґтона буде йому легкою. Вічна йому пам'ять!

Д-р Павло Пундій

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ, 20-го травня, група представників американської амбасади в Києві та Департаменту торгівлі ЗСА в Україні прибули до Харкова, щоб нав'язати партнерські зв'язки з підприємцями реґіону. У програмі перебування згаданої групи передбачені знайомства з діяльністю науково-виробничого об'єднання „Харитон" і зустріч з добровольцями американського Корпусу миру.

У ВІЛЬНЮСІ, литовській столиці, почалися переговори між урядовими делеґаціями З'єднаних Стейтів і Литви в ділянці військового співробітництва. Американську делеґацію очолює спеціяльний амбасадор, асистент секретаря Департаменту оборони Чарлз Фріман, литовську — міністер оборони республіки Лінас Лінкявічюс. Сторони обговорюють проблеми, пов'язані з участю Литви в програмі НАТО „Партнерство для миру", концепцію литовської національної безпеки і створення доктрини оборони республіки.

Тенісові турніри на Союзівці

Тенісова ланка УСЦАК подає до відома, що на літній сезон на Союзівці запляновано такі турніри:

2-3-4-го липня — УСЦАК-Схід
6-7-го серпня — Подвійні ігри
2-5-го вересня — Крайово чемпіонати УСЦАК
22-23-го жовтня — КЛК

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 29-го ТРАВНЯ 1994 р.

Рочестер. Піврічні загальні збори Т-ва „Запорозька Січ", 367 Відд. УНС, відбудуться о 2-ій год. по пол. в кафетерії при церкві Св. Йосафата. Після зборів перекуска. Просимо всіх членів прибути чисельно на збори. — Управа Відділу.

❊ РОЗШУКИ ❊

ЗДЕБА НАДІЯ шукає родину в ЗСА: **Здебу Степана, Здебу Михайла, Сидорика Еву,** які народились у селі Мшана повіт Кросно. Вони, або знайомі, прошу телефонувати: **М. Коць (518) 989-6228**